

מערך שיעור תקשורת כלכלית

במסגרת תכנית 'להבין את הכסף' התלמידים מעמיקים במיומנויות התנהלות פיננסית לבני-נוער בחטיבה העליונה. מיומנויות אלו נדרשות מהאדם הבוגר במאה ה-21, והן עומדות בבסיס החלטות רבות שלנו בחיי היומיום.

אחד הנושאים המתקדמים בתכנית הינו הקשר בין התקשורת לבין התחום הפיננסי. במסגרת השיעורים התלמידים רוכשים כלים לקריאה ביקורתית של עיתונות, לצד כלים להבנה של עיתונות כלכלית בסיסית. שיעור זה הינו השני מבין השניים.

קהל יעד: תלמידי כיתות י'

משך הפעילות: 90 דקות

מטרות:

1. היכרות עם עולם העיתונות הכלכלית
2. הבנת הנקרא
3. קריאה ביקורתית של תחום זה
4. מוטיבציה להמשיך ולקרוא באופן עצמאי בתחום

עזרים:

1. מצגת
2. סמארטפונים/מחשבים כיתתיים
3. לוח מחיק וטוש
4. מקרן
5. אינטרנט
6. דפי עבודה מודפסים (ראו נספח)

ידע מוקדם: פרק זה מתאים לשלב מתקדם בתכנית הלמידה, כיוון שהוא כולל מונחים רבים מעולם הבנקאות, התקציב, הצרכנות הנבונה ועוד.

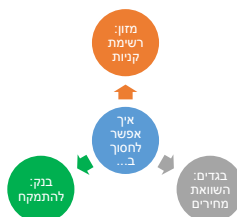

מהלך המפגש:

פעילות	נושאים/מושגים	משך
פתיחה- מגלים דרכים חדשות לחסוך	החשיבות של התעדכנות בחדשות בתחומים פיננסיים	10 דקות
כתבה "חיסכון לכל ילד"	חיסכון לכל ילד, ריבית, אפיקי השקעה	25 דקות
דיון ביקורתי	אינטרסים שיווקיים בתחום המוצרים הפיננסיים	10 דקות
קריאה ביקורתית	קריאה ביקורתית של שתי כתבות	35 דקות
סיכום		10 דקות
סה"כ		90 דקות

פתיחה- מגלים דרכים חדשות לחסוך (10 דקות):

כותבים על הלוח שמש אסוציאציות עם המשפט "איך אפשר לחסוך ב..". ומבקשים מהתלמידים להשלים את המשפט ולהביא דוגמא. לפניכם דוגמא של שמש אסוציאציות:

לאחר מכן מבקשים מכל תלמיד להשתמש בסמארטפון במנוע החיפוש של GOOGLE או במנוע החיפוש של אתר חדשות. במנוע זה על התלמיד להשלים את המשפט ולחפש אותו, ולאחר מכן להציג לכיתה לאילו תובנות חדשות הגיע בזכות החיפוש, אשר לא הכיר קודם מהשיעורים בחינוך פיננסי.

שימו לב! לפני השיעור חשוב שתערכו בעצמכם את החיפוש הנ"ל ותבחרו שתי כתבות עדכניות לדוגמא בנושא שיכולות לשמש כדוגמא.

מוסיפים לשמש האסוציאציות דוגמאות נוספות שהתלמידים הביאו מהחיפושים באינטרנט או מחדשות ששמעו לבד, ומקיימים דיון עם התלמידים בשאלות:

1. עד כמה חשוב המידע הנוסף שגילינו כיצד אפשר לחסוך?
2. באילו הזדמנויות בחיי היומיום אנחנו מבצעים חיפושים כאלה?

מסכמים את הדיון בכך שחלק מהחינוך הפיננסי, חלק מהתנהגות פיננסית מיטבית, הוא שימוש במידע מאתרי חדשות לצרכים פיננסיים אישיים.

כתבה "חיסכון לכל ילד" (25 דקות):

חלקו לתלמידי הכיתה את דף העבודה המופיע בנספח. בדף זה שתי כתבות וידאו בנושא "חיסכון לכל ילד: הזדמנות אחרונה לבחור איפה להשקיע". הראשונה היא הסבר על התכנית והשנייה היא הסבר על המסלולים הקיימים בה. בסיום הצפייה בשתי הכתבות המצולמות עליהם לענות על ארבע שאלות הבנת הנקרא המבוססות על פרק החיסכון בעיקרון. בסיום הדיון בכיתה חשוב לדון בהחלטות פרקטיות פיננסיות אישיות הקשורות לכתבה. כך למשל, כדאי לדבר עם ההורים לגבי החיסכון ולוודא שהם מודעים לו, לשים לב לתנאים השונים כפי שהם מוצגים בכתבה. לפניכם "פתרון בית-ספר" לשאלות אלו:

- 1) אילו אפשרות חיסכון קיימות בתכנית 'חיסכון לכל ילד'?
- 2) תכנית ממשלתית במסגרתה הממשלה מפקידה 50 ₪ לחודש לילד בתכנית חיסכון. הממשלה מפקידה 50 ₪ לחודש לילד וההורים יכולים להוסיף עוד 50 ₪ מכספי הביטוח הלאומי לפי בחירתם. ניתן לחסוך באחד הבנקים המסחריים או לחלופין בקופות גמל.
למורה: בשלב זה, כדאי להזכיר בכיתה מהו חיסכון ומהי ריבית, וכיצד מחשבים אותם.
- 3) לפי הכתבה, כיצד ניתן להגדיל את הרווחים של החיסכון?
הוספה של כסף מטעם ההורים לחיסכון ובחירת תכנית חיסכון בעלת הריבית הכדאית ביותר. לפי הכתבה הריבית הכדאית יותר היא בקופות הגמל.
למורה: בכתבה לא מסבירים מדוע זוהי ריבית גבוהה יותר, הסיבה לכך נובעת בין השאר בכך שקופות הגמל רמת הסיכון בדרך כלל גבוה יותר מרמת הסיכון של חיסכון בבנק.
- 4) האם הכרתם את תכנית חיסכון לכל ילד, ושיש לכם תכנית כזו? אם כן, איזה מידע אפשר לברר עליה?
היכן נמצאת הקרן, כמה כסף יש בה עד כה, איזה אפיק השקעה יש בה, האם אפשר להעביר את החיסכון ולאו.

דיון קריאה ביקורתית (10 דקות):

נהלו דיון עם התלמידים סביב השאלות הבאות:

1. על איזה שאלות בנושא 'חיסכון לכל ילד' הכתבה לא נותנת תשובה?
דוגמא לפי איזה תשובה חושבה הריבית, איך מבררים פרטים על תכנית החיסכון.
למורה: המטרה של השאלה היא להראות לתלמידים שכתבה היא מגמתית ולא תמיד מספקת תשובות על שאלות אליהן העורך לא רצה להתייחס, ואת התשובות צריך לחפש במקורות מידע אחרים.
 2. בכתבה על תכנית חיסכון לכל ילד, האם הושמט מידע?
 3. האם בכתבות בתחום הפיננסי ייתכנו השפעות שיווקיות של מוצרים פיננסיים?
 4. באילו מקרים ייתכן שתוכן חדשותי כלכלי יהיה מוטא או חלקי?
- שימו לב!** במידה שהשיעור שלכם הינו שיעור מפוצל, ניתן לקצר את הדיון ולחזור על נקודות מרכזיות הנוגעות אליו בשיעור הבא.

שוק ההון ושכר מינימום (35 דקות):

חלקו את התלמידים לזוגות לצורך עבודת ניתוח של כתבה לדוגמא מתוך האתר. לרשותכם שתי כתבות, אתם יכולים לתת כתבות שונות לתלמידים או ללמד את שתי הכתבות:

<https://money.ort.org.il/תרגול-כתבות/>

[מה-מסתתר-בין-השורות-שכר-מינימום/](https://money.ort.org.il/מה-מסתתר-בין-השורות-שכר-מינימום/)

זמן העבודה המומלץ לכל כתבה הוא 15 דקות. ניתן לבצע את הפעילות גם במסגרת קריאה משותפת. מצורף נספח ובו דף העבודה להדפסה עבור התלמידים, אשר יכול לשמש גם לצורך שאלות מנחות בקריאה. לאחר סיום העבודה יש לדון עם התלמידים בתשובות שלהם לשאלות, וכן בדוגמאות נוספות שהתלמידים מתבקשים להביא מאתרים נוספים.

סיכום (10 דקות):

במסגרת השיעור התלמידים רכשו כלים להבנה טובה יותר של עיתונות כלכלית, הן בהיבטי הבנת הנקרא והן בהיבטי קריאה ביקורתית.

במסגרת פעילות סיכום, ניתן לבצע עם התלמידים משחק של "סקר אנושי" בכיתה או מחוץ לה. מעמידים את כל התלמידים בשורה אחת ומקריאים היגדים, אותם כל תלמיד צריך לדרג מ-0 עד 4, כאשר 0 הוא איננו מסכים כלל ו-4 מסכים מאוד. מבקשים מהתלמידים להתקדם מספר צעדים (או בלטות) לפי מידת הסכמתם עם ההיגד:

1. לפני השיעור נהגתי להתעדכן בחדשות כלכליות
2. לאחר השיעור אני מרגיש יותר ביטחון להתעדכן בחדשות כלכליות
3. למדתי לאתר את האינטרסים השיווקיים בתחום החדשות הכלכליות
4. השיעור חידד לי את החשיבות של השוואת מחירים בין מוצרים, בפרט בתחום הפיננסי
5. בעקבות השיעור אני רוצה לברר מספר נתונים על המוצרים הפיננסיים שלי
6. למדתי בשיעור שניתן להעשיר את דעותיי הפיננסיות בעזרת המדיה
7. למדתי לקרוא כתבה גם בין השורות
8. מוצרים פיננסיים מתעדכנים מעת לעת וצריך לעקוב אחר עיתונאות הכלכלית בכדי לדעת זאת
9. כל מה שאומרים בתקשורת נכון ונועד לטובתי

דף עבודה- מבט- חיסכון לכל ילד

צפו בשתי כתבות וידאו בתוך הכתבה המקיפה "חיסכון לכל ילד: הזדמנות אחרונה לבחור איפה להשקיע".

קישור לכתבה: <https://tinyurl.com/lehavin12>

קישור לסריקה:

השיבו על השאלות הבאות:

1) אילו אפשרות חיסכון קיימות בתכנית 'חיסכון לכל ילד'?

2) לפי הכתבה, כיצד ניתן להגדיל את הרווחים של החיסכון?

3) איזה מידע ידוע לכם בנושא קרן החיסכון שלכם? איזה מידע חסר לכם?

4) חפשו כתבה באחד מהנושאים הבאים, כתבו מונחים שהכרתם בעקבות לימודיכם

בחינוך פיננסי ואיזה מידע חדש נוסף לכם בעקבות הכתבה:

אמצעי תשלום, צרכנות נבונה, כלכלת משק בית

דף עבודה "שוק ההון- דברים שלא ידעתם":

לפניכם כתבה מתוך עיתון כלכלי. קראו את הכתבה, והשיבו על השאלות שאחריה:

שינוי חד בשער הדולר צפוי להתרחש בחודש הבא

נגיד בנק ישראל, מר דני כרמון, זכה למחאות כפיים סוערות בתום נאומו היום בכנס, שעסק ביצוא ובעידוד היצואנים. מר כרמון רמז ששער הדולר הנמוך צפוי לעלות.

במשך השנתיים האחרונות היה שער הדולר נמוך מאוד, כ-3.5 שקלים לדולר. ליצואנים, שמקבלים את הכנסותיהם מחו"ל בדולרים, הצטברו הפסדים גדולים. הסיבה לכך היא שעלויות היצור של הסחורה אותה הם יצאו, עלו בשל העלאות השער, עליות במחירי החשמל, עליית מחירי הדלקים וכו'.

שער הדולר הנמוך גרם לפשיטת רגל של יצואנים רבים. מפעלים שפרנסו מספר רב של עובדי ייצור, נסגרו וכל עובדי הייצור פוטרו. בנק ישראל החליט שההגנה הטובה ביותר על היצואנים תהיה בדאגה לשער דולר גבוה יותר. כך יתאפשר ליצואן להרוויח יותר שקלים על כל מכירה בחו"ל ובצורה זו לכסות את הוצאות הייצור. בנק ישראל ירכוש דולרים רבים ובכך יעלה את הביקוש למטבע האמריקני, דבר שיגרום לעליית מחירו עד לכמה של 4.8 שקלים (37%).

יו"ר איגוד היצואנים, מר דן בכר, תומך בהודעתו הפומבית של נגיד בנק ישראל. דן הוסיף ואמר כי: "מפעלי מזון וטקסטיל רבים עומדים לפני פשיטת רגל ורק שמירה על שער דולר גבוה תציל אותם מסגירה. השמירה על מקומות עבודה אלו חיונית לביטחונה של מדינת ישראל בשעת חירום, ולכן יש להמשיך ולתמוך בשער דולר גבוה." עוד הוסיף ואמר דן: "מפעלים אלו, הממוקמים בעיקר הפיתוח ובפריפריה של מדינת ישראל, מחזיקים את הישובים בהם הם ממוקמים, ולכן עלינו לתמוך בהם בכל מחיר."

מה היה ערכו של הדולר לפני העלייה?

למי תעזור עליית שער הדולר?

ללא המאמץ הכלכלי של בנק ישראל, האם שער הדולר ישתנה?

מה לא נכתב? לאחר שענינו על השאלון המקדים, כשאנו לוקחים עמנו מספר שאלות

נוספות למחשבה, נשאל את עצמנו מה לא נכתב במאמר:

האם יש מגזרים, שניזוקים מעליית שער הדולר?

האם עליית שער הדולר ב-37% תשפיע על כלל האוכלוסייה?

האם שער דולר גבוה, באמת יישמר את תעשיית הטקסטיל?

דף עבודה "שכר מינימום- מה מסתתר בין השורות?":

לפניכם כתבה מתוך עיתון כלכלי. קראו את הכתבה, והשיבו על השאלות שאחריה:

הממשלה החליטה: שכר המינימום יעלה כבר בחודש הבא

"שכר המינימום יעלה ל-4,650 שקלים כבר בחודש הבא", כך הצהיר שר האוצר בכנס העיתונאים שנערך אתמול בשדרות עם סיום ישיבת הממשלה.

שר האוצר יצא בהצהרה בכנס העיתונאים שנערך אתמול בשדרות, ואמר: "שכר המינימום עולה בצורה קבועה ומפצה את השכבות החלשות, עקב עליות המחירים המהירות בחודשים האחרונים. אנחנו, באוצר, מודעים לקשיים של השכירים בעיירות הפיתוח, ולכן אנו שומרים על קצב עליית שכר המינימום הדרוש לשם קיומם היום יומי."

אין ספק שערנות משרק האוצר ובכיריו, עוזרת להקטין את מספר המשפחות קשות היום הנזקקות לטיפול ולעזרה מהביטוח הלאומי, מלשכת הרווחה וממחלקת הרווחה המקומית. שר האוצר הוסיף כי "בדיקה יסודית בתיקים של לשכת הרווחה ומחלקת הרווחה המקומית בשדרות הוכיחה, שבעקבות עליית שכר המינימום הקודמת, יצאו כ-25% מהמשפחות הנתמכות על ידי העירייה ממעגל העוני. השמירה על רמות שכר מינימום ראויות נועדה, בין היתר, לצורך רווחת תושבי עיירות הפיתוח. איגוד לשכות התעשיינים מסרו בתגובה לצו עליית שכר המינימום, כי עליה חדה זו תגרום לפיטורים של עשרות עובדי ייצור, וכי התעשיינים לא יוכלו לעמוד בעלויות הכבדות של עליית השכר. כמו כן, ציין דובר איגוד לשכות התעשיינים: "כבר עשר שנים שעליית שכר המינימום באופן מתמיד, מקשה על שמירת מקומות העבודה של עובדי הייצור. אין ספק" הוסיף הדובר, "כי גם בשכר של 4300 שקלים התקשינו לעמוד, וכי עליה חדה זו תקשה עלינו עוד יותר. אנו מקווים שצעדי התייעלות ימנעו פיטורים במפעלים השונים."

איזה שינוי עבר על משפחות רבות בשדרות בעקבות עליית שכר המינימום?

מה גובה שכר המינימום החדש?

מי לא מאושר מעליית שכר המינימום?

מה לא נכתב?

לאחר שענינו על השאלון המקדים, כשאנו לוקחים עמנו מספר שאלות נוספות למחשבה, נשאל את עצמנו מה לא נכתב במאמר:

מהי התוספת שקיבל כל עובד המרוויח שכר מינימום?

אילו היבטים שליליים קיימים לעליית שכר המינימום?

מי לא מסר את גרסתו בכתבה זו?
